

המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא קד.

עין משפט
נר מצוה

א ו עין גבור ש"ע ח"מ
ס"י שכל ספק א
בהג"ה:
ב ו מ"י פ"ח מהל'
מכירה הלכה ד סמג
עשין פ"ב פ"ט ח"מ ס"י
ר"ח ספק ח'
יא ג ד מ"י ש"ס טו"ש
ש"ס ספק יח:
יב ה ו מ"י פ"ח מהל'
שכח ספק ב בהג"ה:
שכח ספק ב סמג
עשין פ"ב פ"ט ח"מ ס"י
ר"ח ספק ח'
יג ז ש"ס הלכה יג
סמג ש"ס טו"ש ח"מ
ס"י שכל ספק ב:
יד ה טו"ש ח"מ ס"י סמג
ספק טו:
טו ט מ"י פ"י מהל'
שגגות הלכה ו סמג
עשין ר"ח:
טז י מ"י פ"ג מהלכות
מלוה ולוה הלכה ו
סמג לאוין קפ"ח טו"ש
ח"מ ס"י ז ספק יט:

מוסף רש"י

בית בור. לפי חשבונו
סמגין חז"ל השבן (ב"ב)
אדם מביא קרבן
עשיר על אשתו. שם
ע"י ולא הספיק להביא
קרבן ע"י עד שנסת' לו
הי' זה מביא קרבן עשיר
על אשתו וכן כל קרבנות
שהיא חייבת קודם לכן
ואפילו קרבן קבוע שאינו
נעלה ויורד (ויד' ב"ב).
ולא אמרין דאע"פ שגשגת
לעשר עניה היא דמה
שקנה אשהקנה בעלה אלא
כל הקורבנות שחייבת מביא
עליה (נדרים לה) משכבו
והשיב לו המשכבין ומה.
זה לאחר שהשיב לו את
העבטין, שומטין מלוה,
מעל גבי בניו, ואין
נעשה אלא כשאר מטלטלים
שליח דלא משמעדי לבעל
חוב, דכיון דמשמיה קמייה

(לקמן קיד.)

ראפ"ש לאתויי בדוולא. וא"ת אפילו לא אפשר נמי אלא
מנכין לו דכיון דלא יבש נהרא רבה מו לא היו מכת
מדינה וי"ל דנקט האי טעמא לאשמועינן דאפילו יבשו נמי שאר
יאורי שדות אחרים דהשתא היו מכת מדינה אפילו הכי אינו מנכה

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

לו כיון דאפשר לאתויי בדוולא מנהרא
רבה דדוקא באלה חגב או נשדפה
שאין יכול לתקן הקלקול ע"י שום
טורח מנכה לו אי נמי יש לומר דודאי
במכירות לא היה צריך לטעם זה
אפילו בלא אפשר לאתויי אחי שפיר
אכל משום קבלנות אינטיקין שלא
יוכל לומר לא אתעסק בה ואפ"ה
לא אשלם במיטבא לפי שאינו
מחוייב להציא מנהרות אחרים
הרחוקים ביותר ועל כן הולך לומר
דלא יבש נהרא רבה ומצי לאתויי
בדוולא ולכן מחוייב לעשות בקבלנותו:
הני תרי מתני' קמייא איתגהו
בין בחברותא ב' ו' ואע"ג

דכשם שחולקין בתצוה ליתא
במכירות מ"מ עיקר מילתא דהיינו
רישא מיירי בין במכירות בין
בקבלנות: **אידך** ואידך דאמר ל"ה
מחביר לחובר. לנאורה משמע
דא"ל חובר למחביר הוא קפידא בלאו
האי טעמא מדלא קאמר אידי ואידי
בין אמר ליה חובר למחביר בין אמר
ליה מחביר לחובר [א] אכל אי אפשר
לומר כן דהא מתני' דא"ל חובר
למחביר איירי דקמני א"ל חובר לי
שדה בית השלחין ואפ"ה משום האי
טעמא דוקא הוא קפידא ולאו דוקא
נקט מחביר לחובר דה"ל חובר
למחביר אלא משום דשמואל לא משכח
קפידא במחביר לחובר קאמר רבינא
דבמחביר לחובר נמי הוא קפידא
ככה"ג דאיירי מתני':

היה דורש לשון הדיוט. לשונות
שלא תיקון חכמים לכתוב
אלא הדיוטות והורגו לכוונתן
דורש ואפילו לא כתב כאילו נכתב
דאי דוקא כשכתב מה היה דורש
פשיטא שיש לו לקיים כמו שהתנה
דלא לאו אסמכתא היא:

הבי גרסינן בתוספתא דכתובות א'
אדם מביא קרבן עשיר על
אשתו וכן כל קרבנות שהיא חייבת
שך כתב לה אחריות דאית לך עלי
מן קדמת דנא פ"י כל קרבנות
שהיה חייבת קודם שגשגת לו יציא
בעצורה שכתב לה אחריות דאית לך
שאתה חייבת יאה עלי מן קדמת
דנא אפילו חובות שקדמו לנישואין
ודוקא בקרבנות שהן חובה לכפרתה
כגון לידה ויציה וזרעת או להכשירה
לאכול בתרומה או לשמות ציין אם
היא נזירה והכי איתא גירושלמי
בכתובות דפרק נערה דקמני התם
אפילו אכלה חלב או מיללה שבת
משמע דוקא צהני שצריכה להציא
אכל קרבנות שגדרה ונדדה קודם

לנשואין או לוותה ואכלה לא ישלם ועד כאן לא מביעין לן ב"ס"פ
יש נוחלין (ב"ב דף ק"ט). בלוותה ואכלה ועמדה ושגת אי כלוקח הוא
גבי וה"ה לוותה כשהיא תחתיו ללוקח מה שאינו משועבד לה דלא משלם ובלא שום ראייה דבר פשוט הוא דל"כ אם יקניטה תלוה ותשלך
לאיצוד ותחייבנו ק' מנה בכל יום אכל במזירות אין לחוש שמדור ותפסקו וצנדרים וצנדרות נמי אם היה חייב לשלם היתה מפקדת לו כמה
וכמה דאפילו יוכל להפך דחשיב כדברים שבין צנדרים וצנדרות נמי יש לחוש שמא מדור ותפטר קודם שישמע ואפילו ישמע ויזמין
דמיטב דאמר צנדרים ב' נערה (דף ע"ג). ודלא כ' כרב אחא שהורה שהבעל חייב לפדות חובת אשתו שלוותה קודם שגשגת מכה דר'
יהודה דהכא: **לא** 'משכבנו יותר מחובו. דל"ה על גב דלין משלם לו הגירעון אלא בכתב מכל מקום לא ימשכנו יותר מחובו:
מעמא דכתב ליה הכי והא אמר רבי יוחנן ב' ותימה והא כיון דדריש לשון הדיוט אפילו לא כתב נמי דכפרשית לעיל ומצי
פריך לרבי יוחנן וי"ל דאם איתא דרבי יוחנן דאמר שומטין מעל גבי בניו דמכא לשון הדיוט קאמר היה לו לפרש:
אהני

משכחם לה בין בחכירות ובין בקבלנות. בכולן יש לומר לקדור
יקדור לעקור יעקור דכל מה שיש לו לטעון בקבלנות יש לו לטעון
במכירות. וגבי יבש המעיין אם אמר חכור לי שדה [צית] שלחין זו

כי היכי דבמכירות כי יבש המעיין מנכה לו הכי נמי בקבלנות אם
קבלה בשלים ולמחלה הכל לפי מה
שנפסק: **מאן** ואילך כו'. כל אחת
אפרשנה במקומה: **שמה** בעלמא.
כך היא נקראת אכל לא בשביל המעיין
העליתי במכירות: **לשך** חלי כור
לפי חשבון סאתים בחצר המשכן.
חמשים על חמשים היו בית סאה:
אע"פ שאין צו גפנים גרסינן. וגבי
פרדס **אע"פ** שאין צו רמונים
גרסינן: **אמר** לו מחביר לחובר.
שדה בית השלחין אינו מחביר לך
יכול לומר שמה בעלמא אמרי:
מתני' הובירה. שלא חקשה ולא
זרעה: **שמן** אופה. כגון בקבלנות
שקבל למחלה ולשלים ולרציע אכל
במכירות לא שייכא הא דמאי שמין
איכא מכירותו יתן לו: אם אוביר.
אעשה צורה: ולא אעביד. ולא
אעשה צה פעולה הראויה לה:
גב' דורש לשון הדיוט. שרגילו
הדיוטות לכתוב שלא כמקנה חכמים
היה דורש הלשון לפסוק הדין אחריו:
אדם מביא קרבן עשיר על אשתו.
שהוא חייב בקרבן לידתה וזרעתה
ואם הוא עשיר אין יכול לומר היא
אין לה כלום ומיפטור בקרבן עני:
כל הקרבנות שהיא חייבת. שלא
נזכר ונדדה כגון קרבן יציה ואדם
ומטאט שעליה: ה"ל ב' ב"ס א"ר
יהודה לפיכך אם פטרה אינו חייב
בזן שכן היא כופפת לו אחריו
(ו) דאיתא לי עלך מן קדמת דנא.
והכי פירושה לפיכך אם גירסה ונתן
לה כתובות ועדיין קרבנותיה עליה
אינו חייב שכן קרבן כופפת לו בזמן
השורב כשכתב לו על קבלת כתובתה
התקבלתי כתובתי ואחריו דאית
לי עלך מן קדמת דנא וכל אחריות
שהיה לי עליך מלפני היום הזה.
ולשון הספרים אינו יודע לפרשו
כראוי: **כפופה** אמן. שכותבין להן
ציוס אירוסין: **לכשתכנסו** לחופה
וקדושיהן ע"מ כן ולא חלו קדושיהן
בה עד שתיכנס לחופה והכי חטפה
קודם לכן: **לא ימשכנו**. ע"י שליח
בית דין במשכון שהוא יתר על חובו:
שך הוא כופת לו פטולמא דאית
לך עלי כל קבל דיכי. אם משיב
לו את העבטין לזמן מרובה שמין את
המשכון וכופת לו זה בשטר יהיו לך
כל תשלומין עלי ליפטר ממני דמי
משכון זה ואם משכנו יותר על חובו
נמא גובה שלא דקין: **טעמא** דכפס
ליה הכי. כלומר למה ליה למיכתב
ליה והאמר ר' יוחנן משכנו והשיב לו
את העבטין ומה הלוה שומטין המלוה
מעל בניו ולא הוה כשאר מטלטלי דיתמי

דלא משמעדי לבעל חוב דכיון דמשכניה קנייה כי ידיה לגוביינא:
אהני
אי כיושם היו אי כלוקח הוא ואין המלוה מוציא מיד הבעל אי כיושם היו ומוציא אלא בנכסים שהכניסה לו אכל מנכסי הבעל פשיטא דלא
גבי וה"ה לוותה כשהיא תחתיו ללוקח מה שאינו משועבד לה דלא משלם ובלא שום ראייה דבר פשוט הוא דל"כ אם יקניטה תלוה ותשלך
לאיצוד ותחייבנו ק' מנה בכל יום אכל במזירות אין לחוש שמדור ותפסקו וצנדרים וצנדרות נמי אם היה חייב לשלם היתה מפקדת לו כמה
וכמה דאפילו יוכל להפך דחשיב כדברים שבין צנדרים וצנדרות נמי יש לחוש שמא מדור ותפטר קודם שישמע ואפילו ישמע ויזמין
דמיטב דאמר צנדרים ב' נערה (דף ע"ג). ודלא כ' כרב אחא שהורה שהבעל חייב לפדות חובת אשתו שלוותה קודם שגשגת מכה דר'
יהודה דהכא: **לא** 'משכבנו יותר מחובו. דל"ה על גב דלין משלם לו הגירעון אלא בכתב מכל מקום לא ימשכנו יותר מחובו:
מעמא דכתב ליה הכי והא אמר רבי יוחנן ב' ותימה והא כיון דדריש לשון הדיוט אפילו לא כתב נמי דכפרשית לעיל ומצי
פריך לרבי יוחנן וי"ל דאם איתא דרבי יוחנן דאמר שומטין מעל גבי בניו דמכא לשון הדיוט קאמר היה לו לפרש:
אהני

(א) ב"ב ז' ט' לעיל ע"ג:
[לקמן קט. א] (א) [תוספתא
דכתובות פ"ד, ד] נדרים
לה: מיר כד. נגשים
פ"ד [מ"ב, ה] [תוספתא
דמילתא שך כופת לה
וכי ליתא במשנה לך
שפיר גרסינן דמילתא היא
חוס' דכתובות פ"ד ע"ג,]
(ו) [ע' תוס' יבמות ק"ח.
ד"ה בית הלל ותוס'
כתובות נ"ג. ד"ה שאין,]
(ז) תוספתא דכתובות פ"ד,
(ח) [תוספתא דכתובות
פ"ד, ט] [לקמן קיד: וס'
הג' משכנו ומה שומטין
כו' וביה ג' העיר ע"ך
שמש א' וע"ש דרש"י,]
(י) פ' הוא רב אחא
גאון ויש גורסין כרב אחא.
רש"י, ט' [ע' מהר"ם
ורש"י ורש"א].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ה"ג
לה במ"ב י"ב בפ"ה
מזרע במגילת מלך סוף
פ"ד: (ב) בא"ד אחריו
דאית ב"ל וזאת א'
נמחק: (ג) תוס' ד"ה ה"ג
בתוספתא דכתובות פ"ד
דאם:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה אידך. אכל
כו'. י"ב ורמ"ה חולק: